

Ян Павел II

Тое, што Езус казаў Апосталам на Апошняя Вячэры, важна таксама для ўсіх хрысціянаў, навучаных Настаўніцтвам Касцёла: «А вечнае жыццё ў тым, каб пазналі Цябе, адзінага праўдзівага Бога, і таго, каго Ты паслаў, Езуса Хрыста... Я адкрыў імя Тваё людзям, якіх Ты даў Мне са свету... Цяпер яны пазналі, што ўсё, што Ты даў мне, паходзіць ад Цябе. Бо словы, якія Ты даў Мне, Я даў ім, і яны прынялі іх і сапраўды пазналі, што Я выйшаў ад Цябе, і паверылі, што Ты паслаў Мяне... Ойча справядлівы, свет не пазнаў Цябе, але Я пазнаў Цябе, і яны пазналі, што Ты паслаў Мяне» (Ян 17, 3–9. 25).

Вялікая трагедыя гісторыі ў тым, што людзі не ведаюць Хрыста і таму не любяць Яго і не наследуюць. Вы ведаеце Хрыста! Вы ведаеце, кім Ён ёсць! Гэта ваша вялікая прывілея. Заўсёды ўсведамляйце гэта і ўмейце быць годнымі яе.

Рэдакцыйная рада:

арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч, Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі,
біскуп Юрый Касабуцкі,
к.с. Аляксандр Амяльчэня, Ірына Багдановіч, Данута Бічэль, к.с. Юры Быкаў,
Ірына Жарнасек, Аляксандр Жлутка, Лідзія Камінская,
Аліна Новікава, к.с. Дзмітрый Пухальскі (касцёльны кансультант),
Ала Сямёнава, Аркадзь Шпунт.
Галоўны рэдактар — Крыстына Лялько.
Мастацкі рэдактар — Уладзімір Вішнеўскі.
Тэхнічны рэдактар — Алег Глекаў.

- 2 *Арцыбіскуп Тадэвуш КАНДРУСЕВІЧ*
З СЯРЭБРАНЫМ ЮБІЛЕЕМ!
- 3 **Асобы**
Марына ПАШУК
СКАРБНІЦА СВЯТОГА ГЕРАНИМА
- 8 **Спадчына**
Кс. Пётр ТАТАРЫНОВІЧ
ШЛЯХАМ ДЗІВАЎ І ўРАЖАННЯЎ
- 16 **Асобы**
Яраслаў ЧАПЛЯ
АПОСТАЛАМІ НЕ НАРАДЖАЮЦЦА
Гутаркі з айцом Юзафам Пятюшкам МІС
- 24 **Тэалогія**
Размова Тамаша МАЦЬКОВЯКА
з кс. праф. Андэжэем КАБЫЛІНСКІМ
БРАМЫ ДЛЯ ЗЛОГА ДУХА
- 28 **Навука**
Язэп ЯНУШКЕВІЧ
ДЫРЫЖОР СКАРЫНАЗНАЎСТВА
- 31 **Літаратуразнаўства**
Ірына БАГДАНОВІЧ
«БАГІНІ ВЫ НАШЫ І ПАНІ...»: ВОБРАЗЫ ЖАНЧЫНЫ
І АЙЧЫНЫ ў ПАЭЗІІ ФІЛАРЭТАЎ
- 36 **Да 90-годдзя Уладзіміра Караткевіча**
Язэп ЯНУШКЕВІЧ
РЭМБРАНТ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ
- 43 **Да 150-годдзя Фердынанда Рушчыца**
Надзея УСАВА
«НАШ СЦІПЛЫ КАСЦЁЛАК...»
- 52 **Паэзія**
Ірына БАГДАНОВІЧ
«НЕ, МОЙ ПРАШЧУР НАСІЎ БУЛАВУ...»
Уладзімір КАРОТКІ
ХАЙ СВЕЧКА ВЕЧНАСЦІ ГАРЫЦЬ
- 57 **Інтэрв'ю**
Размова Алены Сямёнавай-Герцаг
з аўстрыйскай пісьменніцай
Ленэ МАЙЕР-СКУМАНЦ
КАБ ВЕСЦІ ДЫЯЛОГ З БОГАМ
- 61 **Прэзентацыя**
Лідзія КАМІНСКАЯ
«АЗЕРЦА, ПОЎНАЕ СЛЁЗ»
Пра новую кнігу Дануты Бічэль
- 66 **Мастацтва**
Пётра ВАСІЛЕЎСКІ
«Я, НА ЖАЛЬ, АКАЗАЎСЯ
ВЕЛЬМІ АКТУАЛЬНЫМ МАСТАКОМ...»

Каб весці дьялог з Богам

Размова з аўстрыйскай пісьменніцай Ленэ Майер-Скуманц
(Вена, 22 жніўня 2020 года)

Ленэ Майер-Скуманц — пісьменніца, паэтка. Нарадзілася 7 лістапада 1939 года ў Вене. Вывучала германістыку і класічную філалогію, мае педагагічную адукацыю і ганаровае званне прафесара (з 1990 г.). Была рэдактарам часопіса для дзяцей «Вялікі свет». Асноўная тэматыка яе твораў — рэлігійныя і гістарычныя кнігі для дзяцей і моладзі. Аўтар звыш 40 кнігаў, сярод якіх «Анёл для Монікі» (1965), «Бэтлеемская зорка» (1980), «Маленькая сава» (1998, перакл. на 42 мовы), «Ханііл — анёл на зямлі» (2011), «Я з вамі. Вялікая Біблія Дона Боско для дзяцей» (2011), «Таямніца Божага Нараджэння» (2020). Узнагароджана Аўстрыйскай дзяржаўнай прэміяй за дзіцячую і юнацкую літаратуру (1965, 1981, 1990, 1994), а таксама Ордэнам Святога Грыгорыя Вялікага (2000). Жыве ў Аўстрыі, у Вене.

— Дарагая спадарыня Ленэ, сардэчны дзякуй Вам за цудоўную магчымасць запісаць інтэрв'ю для чытачоў беларускага часопіса «Наша вера». У Беларусі чытаюць і любяць Вашы творы. І вось маё першае пытанне: як Вы пачалі пісаць? Вы з дзяцінства хацелі стаць пісьменніцай?

— Я ўжо ў дзяцінстве любіла прыдумваць розныя гісторыі і спачатку малявала іх малюнак за малюнкам, як сёння малююць коміксы. Але тады іх у нас яшчэ не было. Пазней, калі я навучылася пісаць, я запісвала іх, таму што хацела, каб гэтыя гісторыі былі не толькі для мяне, а і для іншых людзей. Так было з самага пачатку: калі ў мяне была свая гісторыя, я хацела раскажваць яе іншым ці паказваць.

— Ці спрыяла атмасфера ў Вас дома Вашай крэатыўнасці? Можна Вы атрымалі нейкае асаблівае выхаванне? Якая атмасфера была ў Вас дома?

— Выхаванне было самае звычайнае. У той час норавы і звычаі былі даволі строгімі. Мой бацька быў акторм, мая маці таксама спачатку была актрысай, але потым засталася з намі, дзецямі, дома. Такім чынам з самага пачатку было шмат тэатру. Я ведала, што такое сцэна, ведала, як абыходзіцца з заслонаю і з

дэкарацыямі, з апусканнем ці пад'ёмам кансоляў, ведала розныя сцэнічныя трукі. Я ўсё гэта ведала. І калі я стала старэйшаю, я гаварыла свайму бацьку рэплікі, калі ён рэпэціраваў, вучыў тэксты. Я з самага пачатку была далучана да працы тэатра. Я і свае гісторыі заўсёды ўяўляла на сцэне і часам думала: гэтая сцэна павінна быць больш хуткаю, тут больш руху, а гэтым людзям цяпер патрэбны час, таму ўсё павінна адбывацца павольней. Я заўсёды ўсё ўяўляла сабе як на сцэне.

— Цудоўна! А Ваша маці неяк паспрыяла Вашай крэатыўнасці?

— Так. Маці, а таксама сваякі ўбачылі, што ў мяне ёсць літаратурныя здольнасці. Маці ўзрадавалася і ахвотна слухала і чытала мае гісторыі, паказвала іх іншым людзям. Сям'я, у якой я гадавалася, была не вельмі рэлігійнаю, але яна выглядала менавіта такою. Мяне нават аддалі ў кляштарную пачатковую школу, бо яна знаходзілася ў тым жа блоку будынкаў і мне не трэба было пераходзіць вуліцу, каб ісці ў школу. Гэта быў аргумент маёй маці, каб аддаць мяне туды. У маёй сям'і не выракаліся Касцёла, але былі настроеныя крытычна і не заахвочвалі дзяцей хадзіць у касцёл.

— Вы аўтарка кніг для дзяцей і моладзі. Гэта з самага пачатку быў Ваш намер ці так сталася?

— Так здарылася з-за маёй першай кнігі. Я была вельмі маладая, калі напісала яе. Калі я надрукавалі, мне было крыху за дваццаць. І мне пашанцавала з першай кнігай. Гэта была кніга для моладзі, раман. Я пісала гэтую кнігу з захапленнем.

— Як яна называлася?

— «Анёл для Монікі». Я атрымала за яе аўстрыйскую прэмію за кнігі для моладзі. Яна тады звалася Дзяржаўнай прэміяй. Я, маладая дзяўчына, якая добра піша, стала цікавай для выдавецтваў. Гэта было маё шчасце.

— *Цудоўна! І тады Вы раптоўна сталі знакамітай. Так?*

— Знакамітай, вядома, не, але магчымай аўтаркай для многіх выдавецтваў.

— *Вы вывучалі ва ўніверсітэце класічную філалогію і германістыку, і ў многіх Ваших творах адчуваецца Ваша цікавасць да археалогіі. Вы калі-небудзь самі ўдзельнічалі ў раскопках?*

— Сама я не працавала, але я часта была ў мястэчку Штыльфрыд на раскопках па даследаванні каменнага веку. Там я прысутнічала пры раскопках, і мне паведамлялі аб кожнай новай знаходцы. Я назірала за людзьмі, хадзіла па тэрыторыі. Я сама не трымала рыдлёўкі ў руках, але мне дазвалялі хадзіць разам з археолагамі, глядзець. І за гэтымі раскопкамі я назірала на працягу дзесяцігоддзяў. І зноў і зноў пісала гісторыі пра гэты час, як я сабе яго ўяўляла паводле знаходак і даследаванняў.

— *Такія як «Бурштынавы месяц»...*

— «Бурштынавы месяц», напрыклад, ці «Кован і воўк» і кніга для дзяцей «Ш-ш-ш, мамант!», якая з'яўляецца амаль што навукова-папулярнай кнігай, але з сюжэтам.

— *Выдатна! Дзеючыя асобы ў Ваших творах поўныя жыццядаснасці, цікаўнасці, прагі прыгодаў. Можна, у Ваших творах ёсць персанажы, якія маюць аўтабіяграфічныя рысы? Ці, можна, там адлюстраваны нейкія якасці Ваших сваякоў або знаёмых?*

— Я ніколі не паказвала ў маіх персанажах саму сябе, а таксама маіх сваякоў, за выключэннем аднаго кароткага апавядання пра тое, як мой бацька вярнуўся з вайны, — «Незнаёмы мужчына». Гэтую гісторыю часта перакладалі на розныя мовы, напрыклад, на нарвежскую, і яна нават трапіла ў школьны

падручнік. У гэтым творы я распавяла, што вось нам насустрача на вуліцы ідзе нейкі мужчына. Я тады была дзіцём дашкольнага ўзросту, трымалася за руку маці. І вось ён кліча маю маці па імені, і я гляджу і бачу мужчыну, бледнага, у шэрай вопратцы. Я сказала маці: «Там мужчына кліча цябе». Я гэта памятаю як сёння. І тады мая маці спачатку паглядзела на яго, а потым выгукнула імя майго бацькі і пабегла да яго. І гэта была дзіўная сустрэча. Потым мы пайшлі дадому. Мяне ў той дзень надаўжэй адвялі ў дзіцячы сад, каб бацькі маглі пабыць дома адны. Мяне гэта вельмі здзівіла. Пазней я спыталася ў маці: «Я ж табе сказала, што гэты мужчына кліча цябе, а ты пайшла далей. Ты не чула, як ён зваў цябе?» А яна сказала: «Я заўсёды чула, як ён кліча мяне».

— *Вельмі кранальна. Цудоўная сустрэча. Я з радасцю прачытала б гэтую гісторыю.*

— Яна знаходзіцца ў кнізе «Тады мне было чатырнаццаць гадоў». Гэта адзінае апавяданне, у якім я напісала пра маю сям'ю, але, вядома, у мае творы трапляе шмат асабістага. У нас не было грошай, каб некуды выязджаць. Пасля ўжо я паездзіла па Еўропе, аднак не было нічога прыгодніцкага, хоць у маёй фантазіі — напэўна. Я цікаўная. Я заўсёды ахвотна размаўляю з іншымі людзьмі. Заўсёды ахвотна размаўляю з дзецьмі. Дзеці заўсёды былі для мяне вельмі цікавымі суразмоўцамі. І я заўсёды ставілася да іх абсалютна сур'эзна, так сур'эзна, як я размаўляла б з дарослымі. І дзеці заўсёды былі шчырымі са мной. Некаторыя з іх расказвалі мне пра свае клопаты, радасці, таямніцы. Некаторыя з іх былі вельмі велікадушнымі і казалі мне: «Можаш гэта спакойна браць». Ці: «Можаш гэтым спакойна карыстацца». Я дзякавала ім. А некаторыя казалі: «Гэта застанецца паміж намі».

Я адказвала: «Ну, зразумела». І яны далі мне шмат.

— *Вельмі добра! Дзеці заўсёды адчуваюць, калі да іх ставяцца сур'эзна.*

— Безумоўна! І мне здаецца, яны таксама адчуваюць, ці стаіць аўтар як асоба за сваёй гісторыяй...

— *І я так думаю. Гэта правільна. Дзякуй! А цяпер яшчэ пытанне: у Ваших творах часта прысутнічаюць Бог і вышэйшыя сілы, і заўсёды вельмі мілым, прыемным чынам. Бог як сябра, Ён не навучае, Ён дае добрыя парады. Персанажы часта вядуць дыялогі з анёламі, з Богам. І Бог і анёлы размаўляюць з імі вельмі ласкава, не звысоку. Гэта, я лічу, адна з адметнасцяў Ваших кнігаў. І я хачу спытацца ў Вас: ці аднавідае гэта Вашаму ўяўленню пра Бога?*

— Вельмі міла, што Вы гэта так фармулюеце. Гэта мяне радуе. Для мяне Бог — гэта адносіны на «ты». Я гэта не магу сабе ўявіць інакш. Для мяне гэта так, як быццам я вяду няспынны дыялог з Богам. Можна таксама размаўляць з анёлам і ўяўляць гэта сабе. Можна таксама размаўляць з памерлымі, бо я думаю, што яны не перастаюць нас любіць толькі таму, што яны мёртвыя. Я гэтага ніколі не прызнавала.

— *Я згодна з Вамі. Я таксама так лічу.*

— Я вельмі ахвотна размаўляла з памерлай цёткай Эмай. У яе не было мастацкага таленту, яна была надзвычай практычнай і добразычлівай. Так што я і сёння ў свае восемдзесят гадоў часам яшчэ пытаюся ў яе: «Цёця Эма, як мы зробім гэта? Што спачатку, а што пазней?» І ў гэты момант я маю час падумаць, і мне ўжо прыходзіць у галаву, што зрабіць тэрмінова, а што пазней.

— *Цудоўна! У Ваших вершах, напрыклад, у кнізе «Я хачу чуць*

так добра», лірычнае «я» таксама вельмі блізкае да Бога, і, як я ўжо казала, гэта вынік Вашага глыбокага разумення Бога. Ці жадаеце Вы яшчэ нешта сказаць пра гэта ці Вы ўжо казалі ўсё, што хацелі сказаць на гэтую тэму? У Вас ёсць вельмі прыгожыя асабістыя вершы, напрыклад, «Дом, дзе я жыву...». Гэта вельмі кранальна.

— Гэта ўсё новыя і новыя спробы выказацца. І тут я часам тыднямі ці месяцамі мучаюся, каб знайсці адзін радок ці адзін вобраз ці нешта, што, магчыма, іншы чалавек будзе разумець гэтак жа. Калі ты пішаш верш ці апавяданне, тэкст павінен быць такім зразумелым, што нельга напісаць гэты радок неяк інакш. Цяпер, напрыклад, я мучаюся не з заданнем ад нейкага выдавецтва, а з маім асабістым заданнем. Мяне заўсёды ў Бібліі цікавіў гэты вокліч ці спеў анёлаў: «Святы, святы, святы». Гэта вельмі прыгожа. Але сёння мне не хочацца казаць «Пан Бог» менавіта таму, што для мяне гэта значна больш. Я і ў маіх гісторыях, дзе толькі было магчыма, заўсёды падкрэслівала, што Бог — гэта больш, чым нават Бог Айцец... Дык вось, вернемся да спева «Святы, святы, святы»: ён непераўздызены, гэты трохразовы спеў. Я ператварыла малітву ў дыялог, у размову: «Бог, прад Табой знікаюць усе ўлады і сілы». Улады і сілы ёсць і сёння. Гэта разумеюць і людзі сярэдняга ўзросту, і дзеці, і маладыя людзі. Улады і сілы паказваюць у кожнай тэленавіне. Дык вось, «Бог, прад Табой знікаюць усе ўлады і сілы»... Гэта мая вельмі асабістая малітва, дзе я звяртаюся да Бога як да найлепшага і самага надзейнага Сябра, пазбягаючы звароту «Пан»...

Цяпер я працую над мінітэкстамі для каляднай кнігі. Малюнкі зрабіла мастачка-інвалід, але гэтую кнігу будуць выкарыстоўваць у школах, дзе вучаць

маладых людзей і дзяцей «з асабліваасцямі». Для іх я і працую над каляднай кнігай. І малюнкаў, зразумела, шмат. Гэта не толькі малюнкі адвэнтавага вянка ці галінкаў святой Барбары, але таксама вобразаў Марыі і Юзафа і пошукаў прыстанку, і ясляў. Там ёсць і Тры Каралі. І спачатку — наведванне Альжбеты. Спачатку — анёл, Марыя. Я многа чытала і думала. Першае, што Марыя робіць пасля Абвяшчэння Добрай Весткі, пасля таго як Яна сказала сваё «так», выказала згоду і чакае Дзіцяці, Яна ідзе да сваёй старой сваячкі. І я думала пра гэтую жанчыну больш разважліва. Аднойчы яна кажа: «Бог вызваліў мяне ад маёй ганьбы, ад маёй бяды». Такім чынам Ён цяпер паглядзеў на яе. Для жанчыны бясплоднасць у той час была ганьбай. Гэта быў праклён ці хвароба. Дух хваробы ці праклёну. А з праклятымі людзьмі не хочацца быць разам, ці не так? Іх пазбягаюць. Бясплоднасць была карай для гэтай жанчыны. У тагачасным разуменні. Але што яна зрабіла, гэтая жанчына, што яе так караюць? Гэта, напэўна, павінна быць нешта жудаснае. Што яна зрабіла? Гэта невядома. А яе муж? Што зрабіў ён? Дык вось, у гэтай жанчыны не было сяброў у вёсцы. Яе муж застаўся з ёю, хоць згодна з тагачасным звычаем можна было пакінуць жанчыну, якая была бясплоднай. Ён застаўся з ёю. І яны разам старэлі, пакуль ёй Бог не паслаў дзіцяці. Дык вось такія адносіны ў тагачасным грамадстве азначалі дыскрымінацыю... Потым ідзе калядная гісторыя, нараджэнне, Марыя і Юзаф. І хто іх наведвае? Там відавочна былі людзі, якія дапамагалі Марыі. Ці ў іх яшчэ былі сваякі ў Бэтлеме? У Юзафа недзе там былі як мінімум пару вінаградных кустоў. Пра іх ён павінен быў паведаміць падчас збору звестак пра маёмасць. Дык вось, прыходзяць пастухі, а ў той час пастухі былі бедным,

убогім народам. Да іх людзі не хацелі мець дачынення, бо яны мелі справу з нячыстымі рэчамі, таксама і са смерцю жывёлы. Гэта азначала, што яны ў культывым сэнсе нячыстыя. Гэта жудаснае слова, і я не ведаю, як я гэта растлумачу. Ім не дазвалялася ўдзельнічаць у набажэнствах у храме, бо яны занадта прымітыўныя, каб зразумець усе правілы і прадпісанні. Іх гэтаму не навучылі. Яны маглі быць добрымі пастухамі, але для храма яны абсалютна нягодныя. І з імі не маюць зносінаў. З імі не знаюцца. Але яны прыходзяць. Па-першае, яны бачаць адчынення нябёсы. І ніхто іншы, ніхто ва ўсім Ерузалеме. Бедныя пастухі відавочна бачаць анёлаў, чуюць вестку аб нараджэнні Дзіцяці і так усхваляваныя гэтым, і настолькі поўныя даверу да гэтай нябеснай весткі, што яны потым ідуць у вёску, бо яны ж знаходзяцца ў полі за вёскай побач са сваёю жывёлаю. Яны ідуць праверыць, паглядзець, таму што яны атрымалі вестку, важную вестку. І яны ідуць да Марыі і Юзафа і бачаць Дзіця. Такім чынам знак, які яны атрымліваюць, гэта самая звычайная рэч на зямлі — маленькі нованароджаны, спавіты. Ляжыць у яслях. Усё так, як казалі анёлы. І тады пастухі апавядаюць пра гэта, і ў іх відавочна пытаюцца людзі, якія знаходзяцца побач, пра тое, што там было. Гэта значыць, што ім дазволілі ўвайсці. Завязваецца размова. Ім вераць, прымаюць усур'ез, выслухоўваюць тое, што з імі здарылася. І Марыя таксама верыць усяму, што яны кажуць, і прымае іх абсалютна ўсур'ез, бо напісана, што Яна адчувае гэтыя словы ў сваім сэрцы. Гэта значыць, што Яна зноў і зноў раздумвала пра гэта. Яна стасавалася з пастухамі на роўных. Яна не адварнула ад іх. Гэтых занябаных Яна, само сабой зразумела, дапусціла да сябе. І потым прыходзяць мудрацы з Усходу, дасведчаныя

ў астраноміі. Спачатку яны блукаюць па Ерузалеме, але там няма нованароджанага каралеўскага сына. І тады яны ідуць далей, бо чулі, што згодна са старымі прадказаннямі Дзіця павінна нарадзіцца ў Бэтлееме. Яны ідуць недалёка ад Ерузалема, ідуць далей. І зноў бачаць зорку і знаходзяць дом — гэта больш не пячора, дзе адбылося Нараджэнне, таму што чыноўнікі пакінулі горад, сышлі. Зноў ёсць месца, і Марыя з Юзафам і Дзіцем больш не жывуць у пячоры, яны знаходзяцца ў доме. Дык вось, Тры Каралі, мудрацы з Усходу, ідуць у бок Бэтлеема, бачаць зорку, страшэнна раду юцца. Іх ахоплівае надзвычайная радасць. Гэта падкрэсліваецца. Неймаверная радасць.

— *Гэта ўсё гучыць вельмі добра. І гэта вельмі важныя тэмы для грамадства, бо і цяпер таксама зноў і зноў дыскрымінуюць людзей.*

— Тут яны, Тры Каралі, самі чужаземцы, а ў пабожнай габрэйскай сям'і пазбягалі таго, каб іншаземцы заходзілі ў іх дом. Інакш трэба грунтоўна ачысціцца ў культывым сэнсе, каб зноў мець дазвол удзельнічаць у набажэнстве ў храме. Таму іншаземцаў не запрашалі да сябе, калі гэта было магчыма. Калі гэта ўсё ж здаралася, то трэба было выканаць шматлікія прадпісанні сінагогі... Сотнік у Евангеллі, які просіць за сваіх слугаў, салдатаў, — гэта гісторыя вячэрня. Ён кажа рабіну: «Пане, не старайся зайсці ў мой дом», ці «Табе не трэба прыходзіць у мой дом, ты можаш зрабіць гэта адсюль». Каб пазбавіць яго ад таго, што ён, пабожны габрэй, зойдзе ў дом да яго, які не з'яўляецца габрэем.

Каб у яго не было праблемаў. Ён хоча засцерагчы яго ад праблемаў. Дык вось, ён кажа: «Я не варты, каб ты ўвайшоў пад дах мой». А цяпер зноў вернемся да каляднай гісторыі. Дасведчаныя ў астраноміі знаходзяць дом і заходзяць у яго, і знаходзяць Марыю і Дзіця. Яны знаходзяць Дзіця і Марыю, Яго Маці, і раздаюць свае скарбы. Такім чынам, ім было дазволена ўвайсці, іх не папрасілі выйсці. Іх жа не ведалі. Яны былі чужынцамі. Дык вось, іх не выгналі і ні пра што не распытвалі. Так не здарылася, ім дазволілі ўвайсці ў дом, і з-за гэтага ён стаў нячыстым у культывым сэнсе. Магчыма, для пабожных габрэяў. Дык вось, да іх не адносіліся як да пагарджаных, якімі яны былі. Ім дазволілі ўвайсці. Ім, чужаземцам, дазволілі зайсці да Дзіцяці. Хто вырасце з гэтага Хлопчыка? Хто вырасце з Хлопчыка, у якога такія бацькі? Што з Ім здарыцца пры такім выхаванні?

— *Ён будзе абсалютна чыста-сардэчным і шчырым.*

— Але гэта ж вельмі цікава.

— *Вельмі цікава. Так.*

— Гэта падыход, я лічу. Я хачу гэта распрацаваць, бо і сёння з гэтым праблема... Стала намнога лепш, але з хворымі, у якіх абмежаваныя разумовыя здольнасці, людзі адчуваюць сябе няёмка. Яны не ведаюць, як з імі размаўляць. Гэтых людзей яшчэ даволі часта дыскрымінуюць. Гэта пачынаецца ўжо з таго, што ў інвалідным вазку можна трапіць далёка не ў кожную краму.

— *Так. І не ў кожны дом.*

— Так, так. І гэта толькі пры-

клад фізічнага абмежавання, а ёсць жа і псіхічныя захворванні.

— *Гэта вельмі важная тэма.*

— І потым мне б хацелася...

Ой, гэты адказ быў страшэнна доўгі. Гэта Вам трэба скараціць. Дык вось, гэта дыскрымінацыя на прыкладзе каляднай гісторыі. Гэта тры выпадкі дыскрымінацыі: хвароба ці праклён і беднасць. Пастухі, бедныя і прымітыўныя, і нячыстыя з-за іх прафесіі... І потым яшчэ чужаземцы.

— *Так. Вельмі важная і актуальная праблема.*

— Гэта мне ў бліжэйшыя дні трэба давесці да канца.

— *Зычу Вам поспехаў у вырашэнні гэтай праблемы. І ў канцы яшчэ пытанне: што б Вы пажадалі беларускім чытачам, і асабліва моладзі?*

— Каб у іх было мноства даступаў да ўсіх сродкаў інфармацыі. Каб яны не былі вымушаныя абапірацца на прадпісанья дзяржавава навіны, а маглі б самі атрымліваць інфармацыю пра ўсё, што адбываецца ў свеце, і мелі б сваё меркаванне. Гэтага б я пажадала ўсім маладым людзям у першую чаргу.

— *Дзякуй! Дзякуй, што Вы знайшлі час!*

*Размаўляла і пераклала з нямецкай мовы
Алена Сямёнава-Герцаг.
Фота Увэ Герцаг.*

Алена СЯМЁНАВА-ГЕРЦАГ — доктар філасофскіх навук, лінгвіст, перакладчыца, літаратуразнаўца, выкладчыца, паэтка, аўтар артыкулаў, эсэ і апавяданняў. Нарадзілася ў 1981 годзе ў Мінску. Скончыла Мінскі лінгвістычны ўніверсітэт і магістратуру. Абараніла доктарскую дысертацыю ў Венскім універсітэце. Сябра Саюза беларускіх пісьменнікаў. Аўтар зборніка вершаў «Кроплі света» (2006). Пераклала на беларускую мову кнігу «Бэтлеемская зорка» (2007) аўстрыйскай пісьменніцы Ленэ Майер-Скуманц. У яе перакладзе на рускую мову сярод іншага выйшлі кнігі: «Магіла Лесінга» (2007) і «Траекторыя палёта сарокі» (2010) нямецкага пісьменніка Георга Освальда Котта, «Прамежкавая справаздача» (2005) аўстрыйскай пісьменніцы Ільзе Цільш, «Іаан Прадцеча» (2006) і «Ханііл — анёл на зямлі» (2020) Ленэ Майер-Скуманц.

CONTENTS

We open this issue with the address of Archbishop Tadeusz Kondrusiewicz to our magazine on the occasion of its 25th anniversary (p. 2).

In rubric «Personalities» theologian M. Pashuk offers her article «Treasury of St. Jerome (Hieronymus)», where the author tells the readers about the spiritual wealth left to us by one of the great doctors of the Latin Church (p. 3-7).

To the 70th anniversary of the Vatican Radio's Belarusian Service we publish the continuation of the notes «Through Wonders and Impressions» (1934) by fr. Piotr Tatarynowich, who was the founder of the service (p. 8-15).

Journalist Y. Chaplya offers to the readers the excerpts from his conversations with fr. J. Pietuszkowski entitled «Apostles Are not Born» (p. 16-23).

In this issue you may be acquainted with the interview of fr. T. Mačkowiak with fr. A. Kobylinski «Gates for the Evil», in which they reflect on the daily traps of the devil (translated from Polish by Y. Shedzko) (p. 24-27).

The well-known researcher of literature Y. Yanushkevich in his essay «Conductor of Skaryna Studies» evaluates the fruitful long-term work of the Latinist A. Zhlutka (p. 28-30).

Article «You Are Our Goddess and Ladies...» by literary critic I. Bagdanovich is dedicated to the 200th anniversary of the Society of Philomaths and Philaret (p. 31-35).

Article «Rembrandt of Belarusian Literature» by Y. Yanushkevich is dedicated to the jubilee of U. Karatkevich (p. 36-42).

In article «Our Humble Church ...» art critic N. Usava reflects on the work of F. Ruszczyk. Here you will also find the new information about the famous artist under the title «The Secret of the Locked Bottle» translated from Polish by A. Makarevich (p. 43-51).

Poems by literary critic, medievalist U. Karotki are published for the first time in column «Poetry» (p. 52-56).

Translator A. Siamionava-Herzog in her interview with the famous Austrian writer Lene Mayer-Skumanz acquaints the readers with the peculiarities of the writer's creative path (p. 57-60).

L. Kaminskaya presents to the readers a new book by D. Bichel «Lake Full of Tears» (p. 61-65).

Journalist P. Vasileuski in his essay «Unfortunately, I Turned out to Be a Very Relevant Artist...» reflects on the work of A. Dubinin (p. 66-68).

PODSUMOWANIE

Niniejszy numer kwartalnika rozpoczyna się odczwą powitalną arcybiskupa Tadeusza Kondrusiewicza adresowaną do redakcji czasopisma z okazji jego 25-lecia (S. 2).

W rubryce „Osoby” publikuje się art. teologa M. Paszuk «Skarbiec świętego Hieronima», w którym autorka opowiada o bogactwach duchowych pozostawionych nam jednym z wielkich doktorów Kościoła łacińskiego (S. 3-7).

Z okazji jubileuszu 70-lecia Sekcji Białoruskiej Radia Watykańskiego drukuje się notatki „Drogą dziwów i wrażeń” (1934 r.) ks. P. Tatarynowicza (zakończenie) (S. 8-15).

Dziennikarz J. Czaplja proponuje uwadze czytelników fragmenty ze swoich rozmów z o. J. Piatuszkiewiczem pod tytułem „Apostołami się nie rodzi” (S. 16-23).

W tłumaczeniu z języka polskiego J. Szedzko umieszczony został wywiad pod tytułem „Furtki złęga ducha”, w którym ks. T. Mačkowiak i ks. A. Kobylinski rozważają o codziennych pułapkach złąga (S. 24-27).

Znany badacz literatury J. Januskiewicz w swoim eseju „Dyrygent Skarynoznowstwa” ocenia owocną długoletnią pracę łaciniasty A. Żlutki (S. 28-30).

200-ty rocznicy utworzenia Towarzystwa Filomatów i Filaretów został poświęcony art. I. Bohdanowicz „Boginie wy nasze i panie...” (S. 31-35).

Z okazji jubileuszu W. Karatkiewicza nadrukowany został art. J. Januskiewicza „Rembrandt białoruskiej literatury” (S. 36-42).

W art. „Nasz skromny kościółek...” znawca sztuki N. Usowa rozważa o twórczości F. Ruszczyka. Tutaj umieszczono nowe informacje o słynnym malarzu w tłumaczeniu z języka polskiego A. Makarewicz pod tytułem „Tajemnica zalakowanej butelki” (S. 43-51).

W rubryce „Poezja” po raz pierwszy publikuje się wiersze literaturoznawcy, mediewisty W. Karotkiego (S. 52-56).

Tłumaczka A. Siemionowa-Herzog w swoim wywiadzie ze znaną austriacką pisarką L. M. Skumanz zapoznaje czytelników z osobliwościami jej twórczości (S. 57-60).

L. Kaminskaja prezentuje odbiorcom nową książkę D. Biczela „Jeziorko pełne łez” (S. 61-65).

Dziennikarz P. Wasilewski w eseju „Niestety okazałem się bardzo aktualnym malarzem...” rozważa o twórczości A. Dubinina (S. 66-68).

RESÜMEE

Diese Ausgabe beginnt mit der Glückwunschsadresse des Erzbischofs Tadeusz Kondrusiewicz an die Redaktion der Zeitschrift anlässlich ihres 25. Jahrestages (S. 2).

Die Rubrik „Gestalten” enthält den Artikel „Die Schatzkammer des heiligen Hieronimus” der Theologin M. Paschuk, in der die Autorin über geistige Reichtümer berichtet, die uns einer der großen Doktoren der lateinischen Katholischen Kirche hinterlassen hat (S. 3-7).

Anlässlich des 70. Jahrestages des Belarussischen Programms von Radio Vatikan erscheint die Fortsetzung der Aufzeichnungen „Auf dem Weg der Wunder und Eindrücke” (1934) des Priesters P. Tatarynowitsch (Abschluss) (S. 8-15).

Der Journalist J. Tschaplja präsentiert den Leserinnen und Lesern Auszüge aus seinen Gesprächen mit Pater J. Piatuschka MIC mit dem Titel „Niemand wird als Apostel geboren” (S. 16-23).

Des Weiteren folgt das von J. Schedsjko aus dem Polnischen übersetzte Interview „Die Tore für den bösen Geist”, in dem Priester T. Mačkowiak und Priester A. Kabylnski über die alltäglichen Fallen des Teufels sprechen (S. 24-27).

Der bekannte Literaturforscher J. Januskewitsch honoriert im Essay „Der Dirigent der Skaryna-Kunde” die fruchtbare mehrjährige Arbeit des Latinisten A. Shlutka (S. 28-30).

Dem 200. Jahrestag der Gründung der Gesellschaft der Philomaten und Philareten ist der Artikel „Sie sind unsere Göttinnen und Herrinnen ...” der Literaturwissenschaftlerin I. Bagdanowitsch gewidmet (S. 31-35).

Anlässlich des 90. Geburtstages des verstorbenen Schriftstellers U. Karatkewitsch erscheint der Artikel „Der Rembrandt der belarussischen Literatur” von J. Januskewitsch (S. 36-42).

Im Artikel „Unsere bescheidene katholische Kirche ...” reflektiert die Kunsthistorikerin N. Ussawa über das Schaffen von F. Ruschyza. Unter dem Titel „Das Geheimnis der lackierten Flasche” folgen neue Informationen über den berühmten Maler, die von A. Makarewitsch aus dem Polnischen übersetzt wurden (S. 43-51).

In der Rubrik „Poesie” werden zum ersten Mal Gedichte des Literaturwissenschaftlers und Mediävisten U. Karotki veröffentlicht (S. 52-56).

Die Übersetzerin J. Semjonowa-Herzog macht in ihrem Interview mit der renommierten österreichischen Schriftstellerin Lene Mayer-Skumanz die Leserinnen und Leser mit den Besonderheiten deren schöpferischen Weges bekannt (S. 57-60).

L. Kaminskaja präsentiert den Leserinnen und Lesern das neue Buch „Ein kleiner See voller Tränen” von D. Bitschel (S. 61-65).

Der Journalist P. Wasileuski reflektiert im Essay „Ich habe mich leider als ein sehr aktueller Maler erwiesen” über das Schaffen von A. Dubinin (S. 66-68).

SOMMARIO

Il numero inizia con il messaggio augurale dell'arcivescovo Tadeusz Kondrusiewicz rivolto alla Direzione di „Naša vera” in occasione del 25° anniversario della rivista (p. 2).

Nella rubrica *Personalità* si pubblica l'articolo della teologa M. Pašuk „La tesoreria di San Girolamo”, nel quale l'autrice racconta dei tesori spirituali lasciati da uno dei grandi Dottori della Chiesa latina (p. 3-7).

In occasione del 70° anniversario del Programma Bielorusso della Radio Vaticana si pubblica la parte finale degli appunti „I miracoli e le impressioni” (1934) del suo fondatore, sacerdote P. Tatarynowič (p. 8-15).

Il giornalista Ja. Čaplja propone ai lettori i brani delle sue conversazioni con il padre Ju. Piatuska intitolati „Apostoli non si nasce” (p. 16-23).

Si pubblica l'intervista „Le porte per lo spirito cattivo” tradotta dal polacco da Ju. Šedzko nella quale i sacerdoti T. Mačkowiak e A. Kabylnski riflettono sulle trappole quotidiane del diavolo (p. 24-27).

Il famoso studioso di letteratura Ja. Januskevič nel saggio „Il Maestro degli studi su Skaryna” fa una valutazione del lavoro fruttuoso di molti anni del latinista A. Żlutka (p. 28-30).

Al 200° anniversario dell'istituzione della Società di Filomati e di Filareti è dedicato l'articolo della studiosa di letteratura I. Bagdanovič „Siete le nostre dee e signore...” (p. 31-35).

L'articolo di Ja. Januskevič „Rembrandt della letteratura bielorusca” è dedicato all'anniversario di U. Karatkevici (p. 36-42).

Nell'articolo „La nostra chiesetta modesta...” il critico d'arte N. Usava riflette sull'attività creativa di F. Ruščyč. Ne seguono le nuove informazioni sul famoso pittore tradotte dal polacco da A. Makarevič (p. 43-51).

Nella rubrica *Poesia* per la prima volta si pubblicano i versi dello studioso di letteratura, medievista U. Karotki (p. 52-56).

La traduttrice J. Semjonowa-Herzog fa l'intervista alla famosa scrittrice austriaca L. Mayer-Skumanz e svela i segreti del suo percorso creativo (p. 57-60).

L. Kaminskaja presenta ai lettori il nuovo libro di D. Bičel „Il laghetto pieno di lacrime” (p. 61-65).

Il giornalista P. Wasileuski nel saggio „Purtroppo, si è verificato che sono un pittore molto attuale...” riflette sull'opera di A. Dubinin (p. 66-68).

На 1-й ст. вокладкі — фігура Святога Айца Яна Паўла II каля касцёла Найсвяцейшай Тройцы (святога Роха) на Залатой Горцы ў Мінску. Скульптар Аляксандр Каструкоў. Фота Мікалая Новікава.

Часопіс «НАША ВЕРА», № 4 (94)/2020.

Адрас для карэспандэнцыі: а/с 101, 220002, г. Мінск-2; тэл./факс: 356-17-50. E-mail: media@catholic.by. Web: media.catholic.by/nv/

Рэдакцыя рукапісаў не рэцэнзуе і не вяртае.

Заснавальнік — Мінска-Магілёўская архідыяцэзія РКК у РБ. Вуліца Рэвалюцыйная, 1а, 220030, г. Мінск.

Галоўны рэдактар — Крыстына Аляксееўна Лялько. Часопіс выдаецца на ахвяраванні вернікаў.

Часопіс зарэгістраваны ў Дзяржаўным рэестры сродкаў масавай інфармацыі за № 903.

Падпісаны да друку 21.12.2020 г. Фармат 60x84 1/8. Ум. друк. арк. 8,37. Ул. выд. арк. 6,93. Наклад — 800 экз. Зак. № 1103.

Надрукавана ў ПУП «Джы энд Ді» Ліцэнзія № 02330/362 ад 06.05.2013.

Вул. Бурдзейнага, 37-191, 220136, г. Мінск.